

# HUK209U - ANAYASA HUKUKU

## Dönem Sonu Deneme Sınavı

1 ) Anayasaların yapılış sebeplerini ve dayandıkları temel felsefeyi açıklayan ve çoğu zaman edebi bir üslupla yazılan bölümleri başlangıç bölümleridir. Başlangıç bölümlerinin hukuki değeri daha çok pozitif anayasa normlarının yorumlanmasına katkısı açısından söz konusu olabilir.

Yukarıdaki bilgilerin ışığında aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasası'nın başlangıç ilkelerinden birisi değildir?

- A ) Milli egemenlik
- B ) Laiklik
- C ) Kuvvetler ayrılığı
- D ) Hukukun üstünlüğü
- E ) Hürriyetçi demokrasi

Çözüm : 1982 Anayasasının başlangıç bölümünde, şu ilkeler yer almaktadır:

- a) 12 Eylül 1980 harekâtının meşruluğu
- b) Atatürk inkılâp ve ilkelerine bağlılık
- c) Atatürk milliyetçiliği
- ç) Atatürk medeniyetçiliği
- d) Çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi
- e) Milli egemenlik
- f) Anayasanın ve hukukun üstünlüğü
- g) Hürriyetçi demokrasi
- h) Kuvvetler ayrılığı
- i) Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği
- j) Laiklik

k) "Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu.

Doğru cevap D'dir.

Doğru cevap D şıkkıdır.

2 ) Ülke içindeki üstün gücün bir sınıfın elinde toplanması ve bütün diğer sınıfların egemenliğin kullanılmasından dışlanmasına ne ad verilir?

- A ) Diktatörlük
- B ) Monarşi
- C ) Sınıf egemenliği
- D ) Demokrasi
- E ) Sekülerizm

Çözüm : Ülke içindeki üstün gücün bir sınıfın elinde toplanması ve bütün diğer sınıfların egemenliğin kullanılmasından dışlanmasına sınıf egemenliği denir. Doğru cevap C'dir.

Doğru cevap C şıkkıdır.

3 ) Aşağıdakilerden hangisi seçim çevrelerinin nüfuslarına göre değişen sayıda milletvekili çıkardıkları seçim sistemini ifade etmektedir?

- A ) Dar bölge usulü
- B ) Liste usulü
- C ) Çoğunluk sistemi
- D ) Nispi temsil sistemi
- E ) d'Hondt usulü

**Çözüm :** Seçim sistemleri, seçim çevrelerinin büyüklüğüne, daha doğrusu çıkaracakları milletvekili sayısına göre, liste usulü ve tek isim (dar bölge) usulü olarak ikiye ayrılır. Tek isim usulünde her seçim çevresinden sadece tek bir milletvekili seçilir. Demokratik ülkelerin büyük çoğunluğunun uyguladığı liste usulünde ise seçim çevreleri nüfuslarına göre değişen sayıda olmak üzere, birden çok milletvekili çıkarırlar. Doğru cevap B'dir.

4 ) Aşağıdakilerden hangisi anayasada temel hak ve hürriyetlerin sınırlanabileceği durumlardan biri değildir?

- A ) Sınırlama, ancak kanunla yapılabilir.
- B ) Sınırlamalarda, temel hak ve özgürlüklerin özü değiştirilebilir.
- C ) Sınırlama anayasanın bütününe aykırı olmamalıdır.
- D ) Kanuni sınırlama, ancak anayasanın ilgili maddesinde o hürriyet için öngörülmüş sınırlama sebeplerine dayanabilir.
- E ) Sınırlamada başvuru araç sınırlama amacını gerçekleştirmeye elverişli olmalıdır.

**Çözüm :** Anayasa, temel hak ve hürriyetlerin ancak anayasada belirtilen şartlarla sınırlanabileceğini öngörmüş, böylece sınırlamanın da bazı sınırlarını kabul etmiştir.

- a) Sınırlama, ancak kanunla yapılabilir.
- b) Sınırlama, anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olmak zorundadır. Ayrıca sınırlamanın, anayasanın sadece sözüne değil, ruhuna yani anayasanın bütününe ve ondan çıkan temel anlama da aykırı olmaması gerekir.
- c) Kanuni sınırlama, ancak anayasanın ilgili maddesinde o hürriyet için öngörülmüş sınırlama sebeplerine dayanabilir.
- d) Ölçülülük ilkesi: Bu ilke, sınırlamada başvuru aracın sınırlama amacını gerçekleştirmeye elverişli olmasını; bu aracın, sınırlama amacı açısından gerekli olmasını ve araçla amacın ölçüsüz bir oran içinde bulunmamasını ifade eder.
- e) Hakkın özü ve demokratik toplum düzeninin gerekleri: 1961 Anayasası, Federal Alman Cumhuriyeti Anayasası'ndan esinlenilerek, kanunun temel hak ve hürriyetlerinin özüne dokunamayacağı ilkesini kabul etmiştir (m. 11/2). Doğru yanıt B seçeneğidir.

Doğru cevap B şıkkıdır.

5 ) Bir ülkenin anayasasını, yine o anayasada belirtilen usul ve kurallara bağlı olarak değiştiren iktidar nasıl adlandırılır?

- A ) Asli kurucu iktidar
- B ) Tali kurucu iktidar
- C ) Kurulmuş iktidar
- D ) Değiştirici iktidar
- E ) Bağımlı iktidar

**Çözüm :** Bir ülkenin anayasasını, yine o anayasada belirtilen usul ve kurallara bağlı olarak değiştiren iktidar, tali kurucu iktidardır.

Doğru cevap B şıkkıdır.

6 ) Aşağıdakilerden hangisi yumuşak bir anayasaya sahip devlettir?

- A ) ABD
- B ) İngiltere
- C ) Fransa
- D ) Türkiye
- E ) Hiçbiri

**Çözüm :** Yumuşak anayasa, yapılması ve değiştirilmesi, tamamen olağan (adi) kanunlarla aynı yöntemlere tabi olan anayasadır. Günümüzde, bu tür anayasaların hemen hiçbir örneği yoktur.

Doğru cevap E şıkkıdır.

7 ) 'Kuvvetler ayrılığı' ilkesini savunmuş olan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A ) Karl Marx
- B ) Montesquieu
- C ) Thomas Jefferson
- D )

Alfred Adler

- E ) Roland Barthes

Çözüm : İngiliz düşünürü Locke ve Fransız düşünürü Montesquieu tarafından savunulmuş olan, fakat literatürde daha çok bu ikincisinin adıyla özdeşleştirilen teoriye göre, devletin yasama, yürütme ve yargı olmak üzere üç iktidarı vardır. Doğru cevap B'dir.

Doğru cevap B şıkkıdır.

8 ) I. Temel haklar

II. Kişi hakları

III. Siyasi haklar

IV. Sosyal haklar

V. Ekonomik haklar

Yukarıdaki maddelerden hangisi/hangileri kanun hükmünde kararnameler ile düzenlenebilecek haklar arasında yer alır?

- A ) III, IV, V
- B ) Yalnız IV
- C ) I ve II
- D ) I, II, III, IV, V
- E ) IV, V

Çözüm :

Anayasa, KHK ile düzenlenemeyecek konular olarak, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevleri belirtmiştir. Buna göre ikinci kısmın üçüncü bölümünde yer alan sosyal ve ekonomik haklar ve ödevlerin, kural olarak, KHK ile düzenlenebilmesi gerekir.

Doğru cevap E şıkkıdır.

9 ) I. Yargıtay

II. Askerî Yargıtay

III. Uyuşmazlık Mahkemesi

IV. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi

2017 de yapılan Anayasa değişikliği ile yukarıda verilen mahkemelerden hangi/hangileri kaldırılmıştır?

- A ) I-II
- B ) I-III
- C ) II-III
- D ) II-IV
- E ) Sadece IV

Çözüm : 2017 Anayasa değişikliği ile askerî mahkemeler ve bu arada iki yüksek askerî mahkeme olan Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kaldırılmıştır. Değişik 142'nci maddeye göre, "disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz."

Doğru cevap D şıkkıdır.

10 ) Dünyadaki ilk yazılı Anayasa aşağıdaki hangi ülkede ortaya çıkmıştır?

- A ) ABD
- B ) İsviçre
- C ) Belçika
- D ) İspanya
- E ) Norveç

Çözüm : Anayasacılık akımının tarihsel kökeninde, hükümdarların mutlak iktidarını burjuvazinin hak ve hürriyetleri lehine sınırlandırma çabası yattığına göre, bunu gerçekleştirecek aracın, “kuvvetler ayrılığı” ilkesi olduğu düşünülmüştür. İngiliz düşünürü Locke ve Fransız düşünürü Montesquieu tarafından savunulmuş olan, fakat literatürde daha çok Montesquieu'nun adıyla özdeşleştirilen teoriye göre, devletin yasam, yürütme ve yargı olmak üzere üç iktidarı vardır. Dünyadaki ilk yazılı anayasa olan 1787 tarihli ABD Anayasası ile ardından gelen 1791 tarihli Fransız Anayasası ise büyük ölçüde kuvvetler birliği ilkesinden esinlenmişlerdir.

Doğru cevap A şıkkıdır.

11 )

Aşağıdaki ifadelerin hangisi “şekli hukukî eşitlik” kavramını açıklamaktadır?

A )

Aynı durumda bulunanlar için fırsatlarda ve hizmetlerde eşit davranma zorunluluğu

B )

Aynı durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde eşit davranma zorunluluğu

C )

Aynı durumda bulunanlar için yetkilerde ve sorumluluklarda eşit davranma zorunluluğu

D ) Kanunların kapsadığı herkese eşit olarak uygulanması

E ) Sosyal, ekonomik ve fiziksel nedenlerle dezavantajlı durumda olan birey ve gruplar lehine ayrımcılık yapılması

Çözüm : Sosyal, ekonomik ve fiziksel nedenlerle dezavantajlı durumda olan birey ve gruplar lehine ayrımcılık yapılması pozitif ayrımcılık, aynı durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yarlarda ve yükümlülüklerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda ve hizmetlerde eşit davranma zorunluluğu maddi hukuki eşitlik kavramını açıklar. Şekli hukuki eşitlik, kanunların genel ve soyut nitelik taşıması, yani kapsadığı herkese eşit olarak uygulanmasıdır. Doğru cevap D'dir. Doğru cevap D şıkkıdır.

12 ) Aşağıdakilerden hangisi hakimlik teminatı kapsamında değildir?

A ) Hakimlerin görevlerinin istekleri dışında değiştirilmesi

B ) Hakimlerin yaş haddinden önce emekli edilememeleri

C ) Hakimlerin hakkında her durumda disiplin soruşturması açılmaması

D ) Hakimlerin aylıkları hakkında ödememezlik yapılamaması

E ) Hakimlerin dereceleri hakkında değişiklik yapılamaması

Çözüm : Hakimlerin isteklerinin dışında yerleri değiştirilemez.

Doğru cevap A şıkkıdır.

13 ) Aşağıdakilerden hangisi genel ve objektif hukuk kurallarını somut ve bireysel durumlara uygulama iktidarına verilen isimdir?

A ) Haklar bildirgesi

B ) Kuvvetler ayrılığı

C ) Yargı iktidarı

D ) Yasama iktidarı

E ) Yürütme iktidarı

Çözüm : Genel ve objektif hukuk kurallarını somut ve bireysel durumlara uygulama iktidarı yasama iktidarındır.

Doğru cevap D şıkkıdır.

14 ) Aşağıdakilerden hangisi yapılması ve değiştirilmesi olağan kanunlardan farklı ve daha güçleştirici yöntemlere tabi kılınan anayasaya verilen isimdir?

- A ) Katı anayasa
- B ) Yumuşak anayasa
- C ) Esnek anayasa
- D ) Yazılı anayasa
- E ) Yazısız anayasa

Çözüm : Yapılması ve değiştirilmesi olağan kanunlardan farklı ve daha güçleştirici yöntemlere tabi kılınan katı anayasadır. Doğru cevap A şıkkıdır.

15 ) Kendisini bağlayan hiç bir pozitif hukuk kuralı olmaksızın devletin temel siyasi yapısını belirleyen iktidar aşağıdakilerden hangisidir?

- A ) Tali iktidar
- B ) İktidar
- C ) Kurucu iktidar
- D ) Asli kurucu iktidar
- E ) Kurulmuş iktidar

Çözüm : Asli kurucu iktidar kendisini bağlayan hiç bir pozitif hukuk kuralı olmaksızın bir devletin Anayasa'sının tümünden yapılması veya yeniden yapılması sürecidir. Bu durum çoğu zaman bir ülkenin bağımsızlığına yeni kavuşması ya da Anayasal düzenin ihtilal, hükümet darbesi, iç savaş, bölünme, yabancı işgal gibi nedenlerle kesintiye uğraması nedenleriyle bir hukuk boşluğunun oluşması halinde söz konusu olur. Bu durumlarda Anayasayı yapacak kurulmuş bir organ ve Anayasa yapımında izlenecek belirli yöntemler mevcut olmadığından, fiili iktidarı elinde bulunduran sosyal gücün bir asli kurucu organ yaratması zorunludur. Doğru cevap D'dir. Doğru cevap D şıkkıdır.

16 ) Anayasa değişikliği ile Kanun Hükmünde Kararnamelerin ( KHK ) hukukumuzda girmesi aşağıdaki tarihlerden hangisinde olmuştur?

- A ) 1921
- B ) 1924
- C ) 1961
- D ) 1971
- E ) 1982

Çözüm : 1971 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile KHK'ların hukukumuzda girmiş olması, KHK'nin hukuki güç yönünden kanuna eşit niteliği, onun fonksiyonel bakımdan bir yasama işlemi sayılması görüşünü tartışmaya açmıştır. 1982 Anayasası döneminde konuya ilişkin tereddütler olsa da 1982 yılında Anayasa Mahkemesi Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermiştir. Doğru cevap D'dir. Doğru cevap D şıkkıdır.

17 ) Aşağıdaki kavramlardan hangisi kuruluşların kendi temsilcilerini kendilerinin belirlemesi yolunu ifade eder?

- A ) Koordinasyon
- B ) Kontaminasyon
- C ) Kooperasyon
- D ) Kooptasyon
- E ) Korporasyon

Çözüm : Kooptasyon: Kuruluşların kendi temsilcilerini kendilerinin belirlemesi yoludur. Doğru cevap D şıkkıdır.

18 ) Osmanlı Devleti'nin ik anayasası olan Kanun-i Esasî'yle kurulan meclisin adı nedir?

- A ) Ayan Meclisi
- B ) Paşalar Meclisi
- C ) Meclis-i Tebaa
- D ) Meclis-i Umumî
- E ) Osmanlı Büyük Millet Meclisi

Çözüm :

1876 Anayasası, Meclis-i Umumî adını alan bir parlamento kurmuştur. Bu parlamento, iki meclisten meydana gelmektedir. Heyet-i Ayan adını taşıyan meclisin bütün üyeleri, padişah tarafından atanmaktadır. Heyet-i Mebusan üyeleri ise halk tarafından iki dereceli seçimle belirlenmektedir.

Doğru cevap D şıkkıdır.

19 ) Yasama ve yürütme kuvvetlerinin, yasama organında birleşmesi ile oluşan hükûmet biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A ) Kuvvetler ayrılığı
- B ) Meclis hükûmeti
- C ) Başkanlık hükûmeti
- D ) Parlamenter hükûmet
- E ) Koalisyon hükûmeti

Çözüm : Meclis Hükûmeti: Yasama ve yürütme kuvvetlerinin, yasama organında birleşmesi ile oluşan hükûmet biçimidir. Doğru cevap B şıkkıdır.

20 ) Türkiye'de "hâkimlerin bütün özlük işleri hakkında karar vermek" üzere bir Yüksek Hâkimler Kurulu ilk olarak hangi Anayasa ile öngörülmüştür?

- A ) 1982 Anayasası
- B ) 1961 Anayasası
- C ) 1924 Anayasası
- D ) 1921 Anayasası
- E ) 1876 Anayasası

Çözüm : 1961 Anayasası, "hâkimlerin bütün özlük işleri hakkında karar" vermek üzere bir Yüksek Hâkimler Kurulu (YHK) kurmuştur.

Doğru cevap B şıkkıdır.